

За някои увлечения в палеонтологията

Преобладаващо схващане в съвременната палеонтология е, че видът в палеонтологията трябва да се разглежда с всички изисквания, както е видът в неонтологията. В случая става въпрос за едно и също творение на природата и не може да има общи големи различия между вида в палеонтологията и съвременния вид. Върху този въпрос болшинството от палеонтологите са на еднакво мнение. Нещо повече дори, търсят се възможности в палеонтологията за установяване на отделни видови популации с оглед да се намерят вътрешно индивидуалните промени в съществуващите фосилни таксонни единици. По такъв начин стремежът на съвременната палеонтология е фосилният вид да се доближи колкото се може повече до съвременния. Това води в повечето от случаите до групирането на някои от съществуващите видове в един, тъй като те се явяват само отделни индивидуални промени на звена в дадена видова популация.

В миналото, а отчасти и сега обикновено начинаещите палеонтолози проявяват желание за създаването на нови видове, като за целта използват недостатъчни морфоложки белези. Това води до неоправдано увеличаване на таксономичния състав. В други случаи се обръща недостатъчно внимание върху възможностите за индивидуални изменения, особено при големите специализирани гръбначни животни, и от единични данни се обосновава съществуването на нови видове.

Един подобен случай е налице и в предлагания по-долу пример за видовия състав на рода *Deinotherium* в Източна Европа.

Преди разглеждането на конкретния случай трябва да се изтъкне, че суходемната фауна е също разнообразна, както и морската, което е във връзка със съществуването на разнообразни условия на живот. За отлика от морската фауна дълготрайността на условията на живот при суходемната фауна е по-малка. Специално пък големите суходемни организми имат твърде обширен ареал на разпространение, тъй като естествените прегради на условията

на живот при тях са по-малки. Примери: съвременният слон (р. *Elephas*) се представя само от два вида — индийски и африкански слон.

Конете днес са представени също от малък брой видове, разпространени по всички части на света. От тях най-разпространен е домашният кон (*Equus caballus*) с многобройни раси: *Equus przewalski* (дивият кон е вече на изчезване), магарето (*Equus asinus*), *Equus gemelini* (див кон в Западен Сибир), *Equus grevyi* (зебрите). По такъв начин конете днес са представени само от 6—7 вида. Бивоците днес са представени в цял свят от 4 рода и 10 вида, като само един в диво състояние.

Тези примери са доказателство, че големите гръбначни животни през дадена епоха имат обикновено широк ареал на разпространение и са представени с относително малък брой видове.

Това ми даде основание да се спра върху рода *Deinotherium* и неговото „видово“ разнообразие, установен в пределите на Европа.

Специално досега в Европа са познати в плиоцена следните видове: *Deinotherium giganteum*, *D. moldavicus*, *D. giganteum* и напоследък *D. traciensis* от България.

Като се има пред вид разпространението на съвременната специализирана фауна на големи животни, този факт буди недоумение. Така напр. как е възможно само през плиоцена в Молдавия да живее *D. moldavicus*, в Румъния *D. giganteum*, а в България *D. giganteum* и *D. traciensis*. При това напълно запазени с череп скелетни елементи не са установени (само *D. traciensis* е с близо 90% скелетни елементи и запазен череп). В някои от случаите се установяват видове само по един зъб или част от челюст.

Дали е възможно условията за съществуване на тези животни през плиоцена да са били толкова разнообразни, щото в Молдавия да е налице един вид, в Румъния друг, а в България още два вида. Това води до мисълта за недоглеждане на съществуващите природни закони. Може

би поради оскъдността на материал и желание за установяване на нови таксонни единици се е достигнало до положението, че в три съседни страни на едно разстояние само от 700—800 km се установяват четири вида *Deinotherium* през плиоцена.

Тези факти налагат едно преразглеждане на видовия състав на рода *Deinotherium* с разбирането, че и при този род са били възможни вътрешновидови, индивидуални различия.

За основа на това преразглеждане би трябвало да се използват най-пълните скелетни останки и най-вече тази със запазен череп. Това ще позволи установяването на вероятна видова популация с един или два вида в подчертаното ограничено пространство на разпространение през плиоцена.

В. Цанков